

KÜRESEL FİNANSAL KRİZ VE “OTOMOTİV SEKTÖRÜ”

Prof. Dr. Ercan TEZER
OSD Genel Sekreteri

Bu çalışma; 28 Mart 2009 tarihinde Makina Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen “TMMOB Sanayi Kongresi 2009'a Doğru Kriz ve Sanayi Sektörlerinin Durumu Sempozyumu”nda Otomotiv Sanayii

Derneği (OSD) tarafından sunulmuştur.

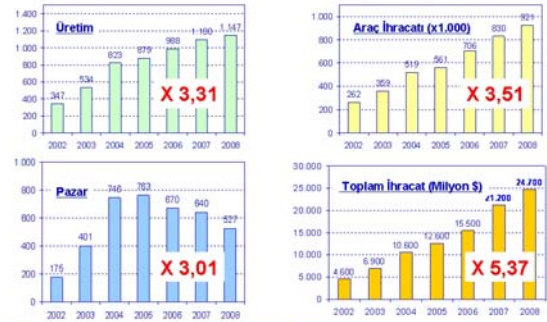
Hazırlanan çalışmada Türkiye'de otomotiv sanayisinin 2008 verileri ele alınarak, küresel çapta yaşanan ekonomik krizden nasıl etkilendiği

nedenleriyle birlikte değerlendirilecektir. Çalışmanın sonunda küresel krizin yansımalarını giderecek ve işin sürdürülmesini sağlayacak çözüm önerileri sunulacaktır.

Otomotiv Sektörü - 2008

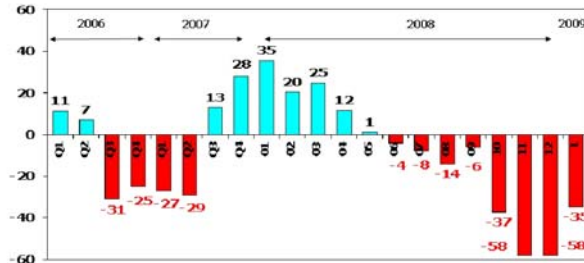
- Dünya Üretiminde **16 ncı**
- AB Üretiminde **6 ncı**
- Toplam İstihdam **400.000**
Motorlu Taşıt Aracı Üreten Ana Sanayide **50.000**
Aksam ve Parça Üreten Yan Sanayide **250.000 (900 Tedarikçi)**
Dağıtım, Pazarlama ve Satış Ağında **100.000 (1.200 Yetkili Bayi)**
- İhracat Hedefi (% 20 Payla Birinci) **26 Milyar \$**
- Dış Ticaret Fazlası **6 Milyar \$**

Değişim 2002 / 2008 (x1.000)

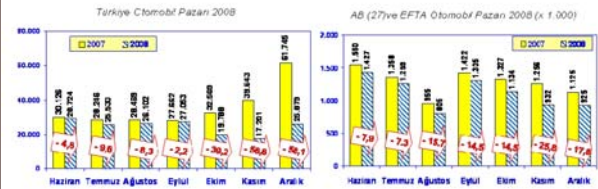
- 2003/2007 Yıllarında Otomotiv Sanayimiz Ard Arda Önemli Rekortlar Kırmış Ve 2007 Yılında 1.1 Milyon Üretim İle 0.830 Milyon / 20.5 Milyar \$ İhracat Gerçekleştirmişti. 2008 yılı üretim ve ihracat verileri, yılın ilk yarısında gerçekleşen yüksek adedlere bağlı olarak, 2007 yılına göre arttı.
- Çis yarıdan, üretimim Mayıs ayından itibaren daralması ve Ağustos ayında başlayan ihracattaki alışırsızlığı nedeniyle, 2008 yılının başında 1,6 milyon adet üretime doğru giden üretim, 2008 yılı sonu itibarıyla 1,15 milyon adet olarak gerçekleşti. İhracat da, 1 milyon adet beklentisinin altında kalarak 0,91 milyon adet oldu.

2006/2009 Yıllarında Değişim

	2008 / 2007 Değişim (%)				2009 / 2008 Değişim (%)
	Q1	Q2	Q3	Q4	Ocak
Toplam Pazar	26	2	-11	-53	-39
Toplam İhracat	46	28	19	-39	-64
Toplam Üretim	42	24	7	-45	-66

AB Otomobil Pazarında Talep Kasım'da % 25,8 Aralık'ta % 17,8 Azaldı

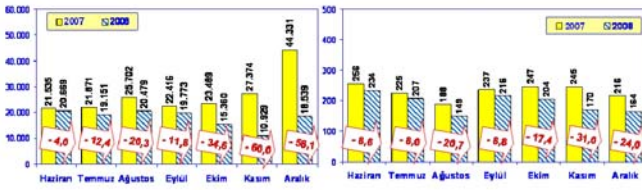

- Türkiye'de Otomobil Talebi Aralık Ayında % 58,1 Azalmıştır
- ABD'de Başlayan Ekonomik Kriz, Hızla Küresel Yayılma Göstererek AB'nde Derin Etkiler Oluşturmaya Başlamıştır
- Avrupa'da Otomobil Pazarı Aralık ayında % 17,8 Oranında Daralmıştır
- Aralık Otomobil Pazarı, İspanya'da % 49,9 Danimarka'da % 39,3 İngiltere'de % 21,2 İsviçre'de % 44,2 Hollanda'da % 19,1 İtalya'da % 13,3 Oranında Daralmıştır

AB T.Araç Pazarında Talep Kasım'da % 31,0 ve Aralık'ta 24,0 Azaldı

Türkiye Toplam Ticari Araç Pazarı 2008

AB (27) ve EFTA Toplam Ticari Araç Pazarı 2008 (x 1.000)

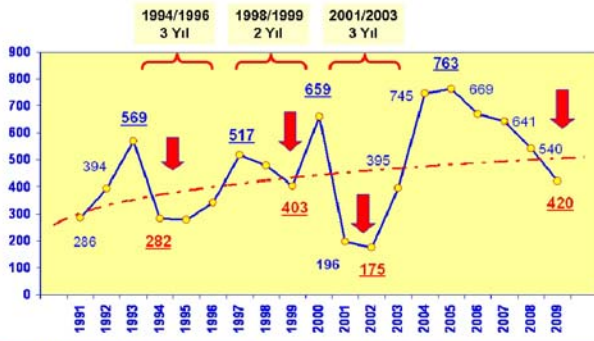
- Üretimimizin % 45 İni Oluşturan Ticari Araçlar Talebindeki Daralma, Kasım Ayında Olduğu Gibi, Aralık Ayında da % 58 Gibi Yüksek Düzeyde Gerçekleşti
- Avrupa'da Ticari Araç Satışları Aralık Ayında Yüzde % 24 Oranında Azalmıştır
- Talep Aralık Ayında İspanya'da % 62, Danimarka'da % 50, İsveç'te % 28, İngiltere'de % 22 ve İtalya'da % 21 Gibi Çok Yüksek Değerlerde Azalma Göstermiştir

2007 Yılı Sonuçları ve 2008 Hedefi

	2002	2007	2008 Hedef	2008	2009 Tahmin
Üretim (1.000 Adet)	347	1.100	1.400	1.150	900
İhracat (1.000 Adet)	262	830	960	910	600
İhracat (Milyon \$)	4.344	20.500	25.000	22.500	18.000

Haziran Ayından Bu Yana Her Ay Daralan İç Pazar ve AB Pazarındaki Gerilemenin İhracata Olumsuz Etkileri, Hedeflerin Azalmasına Neden Olabilecektir

Otomotiv Pazarında Krizler (x 1000)

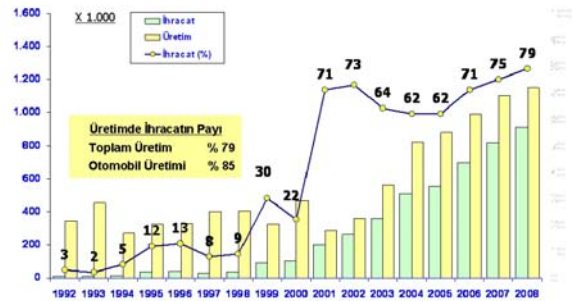
- Otomotiv Sektörü 1994 / 1998 ve 2001 Yıllarında Kriz Yaşadı
- Krizden Çıkış Genellikle 3 Yıl Sürmektedir

Otomotiv Üretim / İhracat (x 1000)

- Üretim Kriz Dönemlerinde İhracat ile Artışını Sürdürdü

Üretim İçinde İhracatın Payı % 79'a Ulaştı

- Otomotiv İhracatı Son 5 Yılda 2,2 Katı Artarak, 1 İncillığe Yükseldi
- Yeni Model Geliştirmede ArGe Yetkinliği İle Rekabet Gücü Arttı
- Aksam ve Parça Üretimindeki Gelişmelerin Araç İhracatına Katkısı Arttı

Otomotiv Ürünleri*) Dış Ticareti Fazla Vermektedir

Dış Ticaret Dengesi (Milyon \$)

- 1996/2000 13.740 Milyon \$ Toplam Açık
- 2001/2006 2.520 Milyon \$ Toplam Fazla
- 2007 3.505 Milyon \$ Toplam Fazla
- 2008 5.510 Milyon \$ Toplam Fazla

Dış Ticarete "Fazla" Verilmesinde En Önemli Etkenler

- ArGe Teşvikleri Geliştirilen Ürünlerde Yerleşirmenin Etkin Hale Getirilmesi
- Yerleşirme İle Yan Sanayinin Gelişmesi ve Daha Yüksek Katma Değer İle Üretim

*) GTP 87.00 Kapasitesindeki Otomotiv Ürünleri

Sonuç ve Değerlendirme

- Otomotiv Sanayimizde **Üretimin % 80 i İhrac Edilmekte Ve İhracatımızda AB Pazarı % 90 nin Üzerinde Pay Almaktadır**
- Bu Nedenle Avrupa Pazarındaki Talep Daralması, Sanayimizi Doğrudan Etkilemektedir
- Daralmanın Önümüzdeki Aylarda Avrupa Geneline Yayılacağı Ve 2009 Yılında da Artarak Devam Edeceği Tahmin Edilmektedir
- Talep, İç Pazarda da Bir Gerileme İçindedir Ve Bu Gerilemenin 2009 Yılında da Devam Edeceği Gözlenmektedir

Türkiye'deki Beklentiler

Olumlu Etkenler

- 2001 Yılından Farklı Olarak Kamu Maliyesi Daha İyi Durumdadır
- Bankacılık Sistemi Daha Güçlüdür
- Mali Sistemde Denetim ve Gözetim Güçlendirilmiştir

Olumsuz Etkenler

- ABD ve AB'deki Finansal Kriz Nedeni İle Türkiye'nin Yüksek Cari Açığını Finanse Edecek Fonların Bulunması, Daha Güç ve Maliyetli Olacaktır
- Küresel Krizin Etkisi İle Artacağı Tahmin Edilen Borçlanma Maliyetleri de Faizleri Yükseltebilecektir
- Piyasada Likidite Darlığı Yaşanacaktır
- Bu Durum Büyümenin Azalmasına Neden Olabilecektir

Aralık Ayı'nda Tüm Verilerde Gerileme Hızlanmıştır

- TIM Verilerine Göre İhracat Türkiye Toplamında % 25 Gerilerken, Otomotiv Sanayimizde **İhracat % 48 Azalmıştır**
- **Motorlu Taşıt Aracı İhracatındaki Gerileme % 50 Dir**
- Aylık Olarak İhracat Azalması 1998 Yılından Bu Yana İlk Defa Görülmektedir, Bunun Nedeni Avrupa Pazarındaki Talep Daralmasıdır
- İç Pazarda **Talep % 60 Düşmüştür**

Sonuç Olarak Aralık Ayında İşimizin
1/2 sinden Çoğu Kaybolmuştur

**İşin Devamı ve Krizden Güçlü Çıkmak İçin Destekler
Stratejik Önemdedir**

**ABD ve AB'nde Alınan Önlemler Esas Olarak Tüketim ve
Üretimi Arttırmayı Hedeflemektedir**

Küresel Krizin Yansımalarını Giderecek ve İşin Sürdürülmesini Sağlayacak Öneriler

I. İç ve Dış Pazarda Sürekliliğin Devamı

- Tüketicinin Alım Gücünün Desteklenmesi
- Kamu Tüketiminin Yönlendirilmesi
- İhracatın Desteklenmesi

II. Likidite Sıkıntısının Giderilmesi

- Borçlanma Maliyetlerinin Azaltılması
- Yeni Kredi Kaynaklarının Yaratılması

III. Sektörün Gelişim Hedeflerinin Desteklenmesi

- Yeni ve Büyük Yatırımların Desteklenmesi
- ArGe Faaliyetlerinin Desteklenmesi
- İstihdamın Korunması

Sanayiinin Gelişme Hedeflerinin Desteklenmesi

Stratejik Hedefler - 2012

- Dünya'da Toplam Üretimde İlk 10
- AB'nde Toplam Üretimde İlk 3
- AB'nde Ar-Ge'de İlk 5
- **2,0 milyon Adet Üretim**
- **1,5 milyon Adet İhracat ve 50 milyar \$ İhracat Geliri**
- **0,6 milyon Kişi Doğrudan İstihdam**

- Türkiye Sanayileşme Sürecinin Daha Başlangıcındadır
- Ulusal Ve Bireysel Refahın Artırılması Yanında, İstihdam Ve **Küresel Rekabet Gücünü Sürdürülmesi** İçin Üretim ve ArGe Alanlarında Yeni ve Kesintisiz Yatırımlara İhtiyaç Bulunmaktadır
- Krizden Çıkışta **"Güçlü Bir Sanayi!"** İle Yeni Fırsatlar Değerlendirilebilir
- Yeni Destek Programları Gereklidir

Sektörün Yaşamını Devam Ettirmesi ve Özellikle İstihdamın Korunması Temel Hedefdir

Sektörümüz

- Dünya Üretiminde 16 ncı
- AB Üretiminde 6 ncı
- Toplam İstihdam 400.000
  - Motorlu Taşıt Aracı Üreten Ana Sanayide 50.000
  - Aksam ve Parça Üreten Yan Sanayide 250.000 (900 Tedarikçi)
  - Dağıtım, Pazarlama ve Satış Ağında 100.000 (1.200 Yetkili Bayi)
- İhracat Hedefi (% 20 Payla Birinci) 26 Milyar \$
- Dış Ticaret Fazlası 6 Milyar \$